

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

УДК 378.011.3-051:796.071.4]:613.8

DOI 10:25128/2415-3605.18.1.7

ОЛЕКСАНДР БЕЗКОПИЛЬНИЙ

orcid.org/0000-0001-7207-7590

aleksbezkl981@ukr.net

кандидат наук фізичного виховання і спорту, доцент
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
бульвар Шевченка, 81, Черкаси, Україна

ЛЮДМИЛА СУЩЕНКО

orcid.org/0000-0002-2461-3739

ludapeti@ukr.net

доктор педагогічних наук, професор
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
вул. Пирогова, 9, Україна

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

Акцентовано увагу на значенні здоров'язбереження підростаючого покоління та необхідності модернізації підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти. Розглянуто суть та особливості моделювання процесу підготовки майбутніх вчителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі. Вказано, що основу представленої моделі формує сукупність таких блоків, як цільовий, теоретико-методологічний, пізнавально-змістовий, технологічний і результативний. Констатовано, що її цільовий блок становить мета і завдання підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі. Теоретико-методологічний блок включає компетентнісний, акмеологічний, особистісно орієнтований, практико-орієнтований та контекстний методологічні підходи, загальнопедагогічні принципи та принципи фізичного виховання. Пізнавально-змістовий блок складається з аксіологічного, гносеологічного, практикологічного та особистісного компонентів готовності майбутніх педагогів. Технологічний блок включає форми, методи, засоби, функції та етапи підготовки. Результативний блок складається з критеріїв, показників і рівнів сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі. Вказано, що результатом реалізації моделі є сформована готовність майбутніх шкільних педагогів до вказаної діяльності.

Ключові слова: моделювання, підготовка, майбутній учитель фізичної культури, здоров'язбережувальна діяльність, основна школа.

АЛЕКСАНДР БЕЗКОПЫЛЬНИЙ

кандидат наук физического воспитания и спорта, доцент
Черкасский национальный университет имени Богдана Хмельницкого
бульвар Шевченка, 81, Черкасы, Украина

ЛЮДМИЛА СУЩЕНКО

доктор педагогических наук, профессор
Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова
ул. Пирогова, 9, Украина

МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОЦЕССА ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ К ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ОСНОВНОЙ ШКОЛЕ

Акцентируется внимание на значении здоровьесбережения подрастающего поколения и необходимости модернизации подготовки будущих учителей физической культуры в учреждениях высшего образования. Рассмотрены сущность и особенности моделирования процесса подготовки будущих учителей физической культуры к здоровьесберегательной деятельности в основной школе. Указано, что основу представленной модели формирует совокупность таких блоков, как целевой, теоретико-методологический, познавательный-содержательный, технологический и результативный. Констатируется, что ее целевой блок составляет цель и задачи подготовки будущих учителей физической культуры к здоровьесберегательной деятельности в основной школе. Теоретико-методологический блок включает компетентностный, акмеологический, личностно ориентированный, практико-ориентированный и контекстный методологические подходы, общепедагогические принципы и принципы физического воспитания. Познавательный-содержательный блок состоит из аксиологического, гносеологического, праксиологического и личностного компонентов готовности будущих педагогов. Технологический блок включает формы, методы, средства, функции и этапы подготовки. Результативный блок состоит из критериев, показателей и уровней сформированности готовности будущих учителей физической культуры к здоровьесберегательной деятельности в основной школе. Указано, что результатом реализации модели является сформированная готовность будущих школьных педагогов к указанной деятельности.

Ключевые слова: моделирование, подготовка, будущий учитель физической культуры, здоровьесберегательная деятельность, основная школа.

OLEKSANDER BEZKOPYLNYI

Candidate of Science in physical training and sports, associate professor
The Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkassy
Shevchenko boulevard, 81, Cherkassy, Ukraine

LIUDMYLA SUSHCHENKO

Doctor of Pedagogical Sciences, professor
National Pedagogical Dragomanov University
st. Pirogov, 9, Ukraine

MODELING OF TRAINING FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS FOR HEALTHCARE ACTIVITY AT SECONDARY SCHOOL

The paper pays much attention to the importance of healthcare for future generation and the necessity of modernization of training process of future Physical Culture teachers at higher educational establishments. The article considers the problem of modeling the process of preparing future Physical Culture teachers to healthcare activity at secondary school. The basis of the presented model is found to be formed by the complex of the following blocks – target, theoretical-methodological, cognitive-content, technological and productive. Target block consists of the purpose and task of preparing future Physical Culture teachers to healthcare activity at secondary school. The theoretical and methodological block is based on competence-based, acmeological, personality-oriented, practical-oriented and context-based methodological approaches, general pedagogical principles and principles of physical education. Cognitive-content block consists of axiological, epistemological, praxiological and personal components of the readiness of future teachers. Technological block involves forms, methods, means, functions and stages of training. The productive block is considered to consist of criteria, indices and the levels of the formed readiness of future Physical Culture teachers to healthcare activity at secondary school. It is indicated that the result of the implementation of the model is the formed readiness of future school teachers for the indicated activities.

Keywords: modeling, training, future Physical Culture teacher, healthcare activity, secondary school.

Результати досліджень останніх років засвідчують щорічне погіршення самопочуття школярів. У зв'язку з цим на сучасному етапі розвитку освіти в Україні здоров'язбережувальна діяльність вчителя фізичної культури набуває все більшого значення, що призводить до визнання її одним з найважливіших компонентів професійної підготовки сучасного педагога. З

позицій сьогодення закладу вищої освіти потрібно підготувати таких майбутніх учителів фізичної культури, які на високому професійному рівні будуть впроваджувати здоров'язбережувальні технології, спрямовані на досягнення оптимальної психофізіологічної адаптації школярів до освітнього процесу. Проблема підготовки майбутніх учителів фізичної культури є не новою, але достатньо складною та багатофакторною, тому в умовах оновлення й реформування системи вищої фізкультурної освіти вона є дуже актуальною. Аналіз та узагальнення наукової літератури дозволив стверджувати про доцільність розробки та теоретичного обґрунтування моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі, що буде відповідати сучасним вимогам щодо якості вищої професійної освіти в Україні.

Важливе теоретичне та практичне значення для розуміння сутності проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до різних аспектів здоров'язбережувальної діяльності мають праці вітчизняних (І. В. Іваній [3], С. С. Кодимський та Н. Н. Чайченко [6], В. Г. Омеляненко [7] та ін.) учених.

Аналіз наукової літератури свідчить, що дослідники приділяють увагу питанням, пов'язаним з розробкою та теоретичним обґрунтуванням моделей підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти. Так, П. Б. Джуринський визначив теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності [1], Є. А. Захаріна розробила та обґрунтувала модель професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до позакласної та позашкільної оздоровчо-виховної роботи [2], Л. І. Іванова розробила та обґрунтувала модель професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до роботи з учнями з відхиленнями у стані здоров'я [4], Л. П. Сущенко обґрунтована модель особистісно орієнтованої професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах [8], О. В. Тимошенко визначив ефективність структурно-функціональної моделі оптимізації професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури [9]. Проте можемо стверджувати про відсутність моделі підготовки майбутніх вчителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі. Така ситуація зумовила необхідність розробки та апробації на практиці моделі, що відображає досягнення нової якості підготовки педагогічних кадрів у закладах вищої освіти України відповідно до соціального замовлення та Державного освітнього стандарту у сфері вищої фізкультурної освіти.

Мета статті полягає у характеристиці особливостей моделювання процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі.

Моделювання є найважливішим засобом пізнання, тому його активно використовують в освітньому процесі, дослідженні освітнього простору та педагогічному проектуванні.

Нами розроблена та теоретично обґрунтована модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі, основу якої формують сукупність таких блоків, як: цільовий, теоретико-методологічний, пізнавально-змістовий, технологічний, результативний.

Цільовий блок моделі представлено метою та завданнями підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі.

Метою є підготовка майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі.

Комплексне вирішення наступних завдань забезпечить досягнення мети:

- формування професійно-педагогічної спрямованості майбутніх учителів фізичної культури та їх мотиваційно-ціннісних установок на професійний саморозвиток та самоактуалізацію;
- організація практико-орієнтованого засвоєння знань, вмінь та навичок майбутніх учителів фізичної культури, необхідних для ефективної здоров'язбережувальної діяльності з учнями;
- становлення майбутнього вчителя фізичної культури як творчої особистості, здатної до самореалізації у здоров'язбережувальній діяльності.

Теоретико-методологічний блок становлять методологічні підходи (компетентнісний, акмеологічний, особистісно орієнтований, практико-орієнтований, контекстний) та педагогічні принципи (загальнопедагогічні та принципи фізичного виховання).

На основі аналізу наукової літератури, узагальнення ефективного педагогічного досвіду та власної викладацької діяльності ми сформулювали сукупність загальнопедагогічних принципів: свідомості і активності, розвитку освітніх потреб, наступності змісту освіти, професійно-прикладної спрямованості підготовки, міждисциплінарності та аксіологізації.

Принцип свідомості та активності. Вважаємо, що якість фахової підготовки майбутніх учителів залежить від таких чинників, як їх свідомість та активність. Забезпечити формування цих чинників можливо у процесі: створення стійкої мотивації студентів, стимулювання їх сумлінності та відповідальності щодо підвищення своєї кваліфікації та оволодіння професійно орієнтованими знаннями, вміннями та навичками; активізації інтелектуальної діяльності студентів, застосування методик, орієнтованих на розвиток мислення та новизну навчального матеріалу; спонукання до ініціативності та самостійності, що досягається методами діалогічного і проблемного навчання; заохочення ініціативи та самостійності студентів, обговорення їх пропозицій, підходів і варіантів рішень; організації самостійної роботи.

Принцип розвитку освітніх потреб. Відповідно до нього, по-перше, оцінювання результатів навчання здійснюється шляхом виявлення реального рівня засвоєння навчального матеріалу; по-друге, процес навчання будується з метою формування у студентів нових освітніх потреб, конкретизація яких здійснюється після досягнення певної мети навчання. Навчання повинно бути спрямоване на вдосконалення особистості майбутнього вчителя фізичної культури, пошук та пізнання нового в процесі практичної діяльності.

Принцип наступності змісту освіти на різних ступенях освіти. Він полягає в узгодженні загальних вимог до знань, вмінь та навичок, якими повинні оволодіти майбутні вчителі фізичної культури, також в такій побудові відповідних програм дисциплін, їх методологічних і наукових положень, щоб вивчення навчального матеріалу було логічним продовженням раніше вивчених циклів дисциплін. Вважаємо, що оволодіння знаннями, вміннями та навичками є основою формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури, тому зміст навчання потрібно проектувати з урахуванням зв'язку теперішнього, минулого та майбутнього. Наступність зумовлює таку характеристику змісту освіти, як цілісність.

Принцип професійно-прикладної спрямованості підготовки відповідає основному призначенню підготовки майбутніх учителів фізичної культури і забезпечує: *професіоналізацію* – відповідність змісту освіти специфіці педагогічної діяльності з фізичної культури та її окремим завданням, проблемам, умовам, діям і засобам здійснення; *спеціалізацію* – повне підпорядкування змісту освіти особливостям навчальної групи і діяльності студентів у ній; *практичність*, – переважну спрямованість на формування вмінь та навичок здоров'язбережувальної діяльності зі школярами.

Принцип міждисциплінарності. Зростання науково-технічного потенціалу суспільства та накопичення емпіричного матеріалу об'єктивно призводять до диференціації наукового знання, появи все нових і нових наукових дисциплін. Вона швидкими темпами зростає потреба в інтеграції наукових знань. Це вказує на необхідність забезпечення високого рівня інтеграції професійних знань майбутніх учителів фізичної культури в умовах диференціації навчальних дисциплін. З позицій сучасних вимог до змісту освіти майбутні вчителі фізичної культури повинні володіти професійною мобільністю, оперативно реагувати на постійно виникаючі зміни в практичній і науковій діяльності. За умови сучасної парадигми вищої освіти вказаний принцип набуває особливого значення у зв'язку з тенденцією на інтеграцію наукових зв'язків і, як наслідок, потребою у вчителях фізичної культури, здатних використовувати інтегровані знання у здоров'язбережувальній діяльності. Особливу увагу необхідно приділити розвитку системного мислення майбутніх учителів фізичної культури, їх вмінь бачити об'єкт в єдності його різноманітних зав'язків і відносин.

Принцип аксіологізації забезпечує у підготовці майбутніх учителів фізичної культури врахування ціннісних орієнтацій, що визначають інтелектуальну, емоційно-вольову та мотиваційну сфери, професійну позицію, педагогічні цілі та здібності студентів.

До принципів фізичного виховання відповідно до напрацювань вчених В. П. Івашенка та О. П. Безкопильного віднесено: принцип зв'язку з трудовою та військовою практикою, принцип оздоровчої спрямованості фізичного виховання [5].

Пізнавально-змістовий блок моделі складається з взаємопов'язаних і взаємозумовлених структурних компонентів готовності майбутніх учителів фізичної культури до

здоров'язбережувальної діяльності в основній школі, до яких віднесено: аксіологічний, гносеологічний, праксіологічний та особистісний.

Технологічний блок моделі містить форми, методи, засоби, функції та етапи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі.

Форми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: лекції, практичні, семінарські та лабораторні заняття, самостійна робота, консультації, практика, захист курсових і кваліфікаційних робіт, державна атестація, участь у студентських наукових гуртках, науково-практичних конференціях та олімпіадах з фізичного виховання.

Методи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: інтерактивні освітні технології, сучасні інформаційно-комунікаційні технології та методи фізичного виховання.

Засоби підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: друковані видання (підручники, навчальні посібники, методичні розробки), демонстраційні засоби (макети, моделі, плакати, стенди, аудіо- й відео- засоби), електронні освітні ресурси (мультимедійні підручники, мережеві освітні ресурси, мультимедійні універсальні енциклопедії, сервіси та служби мережі інтернет, електронна пошта, пошукові системи, сервіси для збереження закладок та мультимедійних ресурсів, мережеві щоденники, сервіси для спільної роботи), засоби фізичного виховання.

Функції підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: пізнавальна, дослідницька, інформаційна, комунікативна, творча, рефлексивна.

Пізнавальна функція характеризує вміння майбутніх учителів фізичної культури накопичувати необхідні професійно важливі знання, працювати з інформаційними джерелами, вивчати досвід інших колег та оволодівати засобами здоров'язбереження.

Дослідницька функція вказує на вміння майбутніх учителів фізичної культури визначати педагогічну проблему, обговорювати та аналізувати наукову літературу щодо здоров'язбереження учнів, висувати гіпотези вирішення проблемних питань та формулювати висновки.

Інформаційна функція пов'язана з відтворенням та передачею наукової, світоглядної, морально-етичної інформації.

Комунікативна функція передбачає створення доброзичливих взаємовідношень між всіма суб'єктами навчально-виховного процесу. Вона характеризує специфіку взаємодії викладачів зі студентами учнями та спрямована на розвиток моральних якостей майбутніх учителів фізичної культури, їх доброзичливості, тактовності, ввічливості тощо.

Творча функція визначає ставлення викладачів до професійної діяльності, як до творчого процесу. Проявляється вона у бажанні професорсько-викладацького складу руйнувати стереотипи, норми й установки та прагненні застосовувати новітні методи навчання, виховання, організаційні форми тощо.

Рефлексивна функція пов'язана підготовкою майбутніх учителів фізичної культури до аналізу результатів власної здоров'язбережувальної діяльності, здатності до переосмислення власних дій та вчинків.

Технологічний блок моделі представлено трьома етапами підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: навчально-теоретичним, навчально-практичним і практичним. Етапи відрізняються метою, досягненням відмінних завдань процесу підготовки, засобами, методами та методичними прийомами. Кожний наступний етап містить результати попереднього і може існувати тільки на його основі (табл. 1).

У нашому дослідженні підготовку майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі рекомендуємо реалізувати за таких педагогічних умов:

- забезпечення інтеграції теоретичної та практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, міждисциплінарних зв'язків і наступності у навчально-виховному процесі;
- розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів фізичної культури внаслідок запровадження інноваційних освітніх технологій;

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

- застосування електронних освітніх ресурсів у підготовці майбутніх учителів фізичної культури у закладі вищої освіти;
- формування досвіду здоров'язбережувальної діяльності в основній школі та опанування засобами вирішення професійних завдань щодо фізичного виховання учнів.

Таблиця 1

Етапи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі

Назва етапу 1	Характерні особливості етапу 2
Навчально-теоретичний	<ul style="list-style-type: none"> – Формування ціннісного ставлення до вищої фізкультурної освіти та навчальної діяльності; – знайомство з метою та завданнями здоров'язбережувальної діяльності в основній школі; – ознайомлення з можливостями фізичного виховання щодо здоров'язбереження учнівської молоді; – формування уяви про здоров'язбережувальну діяльність та можливостей її використання в освітньому процесі з фізичного виховання; – ознайомлення з методиками організації та проведення різних видів фізкультурно-оздоровчих занять.
Навчально-практичний	<ul style="list-style-type: none"> – Оволодіння навичками критичного мислення з метою збору, оцінювання та використання інформації щодо створення здоров'язбережувального середовища школи; – формування основних знань про методів і засобів здоров'язбереження в основній школі; – формування професійно орієнтованих умінь та навичок щодо розроблення та реалізації здоров'язбережувальних програм при проведенні уроків фізичної культури; – вивчення досвіду здоров'язбережувальної діяльності у роботі вчителів фізичної культури; – забезпечення єдності теоретичної та практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі.
Практичний	<ul style="list-style-type: none"> – Професійне вдосконалення у процесі проведення практик; – впровадження засобів здоров'язбережувальної педагогіки в освітній процес школи; – розвиток умінь та навичок щодо організації комунікації учасників освітнього простору школи при впровадженні здоров'язбережувальних освітніх технологій; – формування та розвиток умінь та навичок щодо розробки власних здоров'язбережувальних програм і методики; – розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів фізичної культури у процесі науково-дослідної роботи.

Результативний блок моделі складається з критеріїв (мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-практичний, особистісний), показників та рівнів (низький, середній, високий) сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі. Результатом є сформована готовність майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі.

Таким чином, розроблено та обґрунтовано модель підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Джуринський П. Б. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / П. Б. Джуринський. – Одеса, 2013. – 43 с.

2. Захаріна Є. А. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до позакласної та позашкільної оздоровчо-виховної роботи: теорія та методика: монографія / Є. А. Захаріна. – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2012. – 439 с.
3. Іваній І. В. Компетентнісний підхід до професійної підготовки вчителя фізичної культури / І. В. Іваній // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2013. – № 1. – С. 43–48.
4. Іванова Л. І. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до роботи з учнями з відхиленнями у стані здоров'я: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Л. І. Іванова. – К., 2014. – 40 с.
5. Іващенко В. П. Теорія і методика фізичного виховання. Ч. 2 / В. П. Іващенко, О. П. Безкопильний. – Черкаси: ЦНТЕІ, 2006. – 467 с.
6. Кодимський С. С. Педагогічні умови розвитку здоров'язберезувальної компетентності вчителів фізичної культури в системі післядипломної педагогічної освіти / С. С. Кодимський, Н. Н. Чайченко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 8. – С. 217–224.
7. Омеляненко В. Г. Здоров'язберігаюча компетентність вчителя фізичної культури / В. Г. Омеляненко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. – 2007. – № 1. – С. 7–11.
8. Сущенко Л. П. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Л. П. Сущенко. – К., 2003. – 45 с.
9. Тимошенко О. В. Теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / О. В. Тимошенко. – К., 2009. – 38 с.

REFERENCES

1. Dzhurynskyi P. V. (2013) Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do zdoroviazberezhuvalnoi profesiinoi diialnosti [Theoretical and methodological principles of training future Physical Culture teachers for healthcare professional activities] (PhD Thesis), Odesa. [In Ukrainian]
2. Zakharina Ye. A. (2012) Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do pozaklasnoi ta pozashkilnoi ozdorovcho-vykhovnoi roboty: teoriia ta metodyka [Professional training of future Physical Culture teachers to extra-curricular and out-of-school health and education work: Theory and Methods]. Zaporizhzhia: Classical Private University. [In Ukrainian]
3. Ivaniy I. V. (2013) Kompetentnisnyi pidkhid do profesiinoi pidhotovky vchytelia fizychnoi kultury [Competence approach to professional training of a Physical Culture] Physical education, sport and health culture in a modern society, no.1, pp. 43–48.
4. Ivanova L. I. (2013) Teoretychni i metodychni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do roboty z uchniamy z vidkhyleniamy u stani zdorovia [Theoretical and methodical principles of professional training of future Physical Culture teachers to the work with the pupils with disabilities] (PhD Thesis), Kiev. [In Ukrainian]
5. Ivashchenko V. P., Bezcopylnyi O. P. (2006) Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia [Physical Training Theory and Methods]. Cherkasy: TsNTEI. [In Ukrainian]
6. Kodymyskyi S. S., Chaichenko N. N. (2013) Pedahohichni umovy rozvytku zdoroviazberezhuvalnoi kompetentnosti vchyteliv fizychnoi kultury v systemi pisladyplomnoi pedahohichnoi osvity [Pedagogical conditions of development of Physical Culture teachers' healthcare competence in the system of postgraduate pedagogical education]. Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, no.8, pp. 217–224.
7. Omelianenko V. H. (2007) Zdoroviazberihaiucha kompetentnist vchytelia fizychnoi kultury [Healthcare competence of Physical Culture teacher]. Scientific notes of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Pedagogics, no.1, pp. 7–11.
8. Sushchenko L. P. (2003) Teoretyko-metodolohichni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu u vyshchikh navchalnykh zakladakh [Theoretical and methodological principles of professional training of future Physical Training and Sport experts at higher schools] (PhD Thesis), Kiev. [In Ukrainian]
9. Tymoshenko O. V. (2009) Teoretyko-metodychni zasady optymizatsii profesiinoi pidhotovky vchyteliv fizychnoi kultury u vyshchikh navchalnykh zakladakh [Theoretical and methodological principles of professional training optimization of Physical Culture teachers at higher schools] (PhD Thesis), Kiev. [In Ukrainian]

Стаття надійшла в редакцію 08.02.2018 р.